

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "
Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30.

INSERATELE
se primesc la adminis-
trație. Prețul după tariful
și învalabil.

Manuscrisurile nu se în-
apoiasă.

După congres.

(sm.) Au fost de mare însemnătate lucrările Congresului Reuniunilor femeilor române, ținut a doua și a treia zi de Rusalii în Braşov. Și au fost frumoase și înălțătoare de suflet serbările ce s-au aranjat din acest prilej. Evenimentele acestor zile au fost de-o importanță cu mult mai mare, decât să nu revenim asupra lor și să nu relevăm unele momente dela congres și de la serbări, cum și alte chestiuni, cari stau în legătură cu congresul.

Referitor la serbări putem constata, că aranjarea lor și prestațiunile au fost la nivelul recerut de timpul modern. S-a dovedit din nou, că arta română, jocurile naționale și producțiunile sunt de valoare superioară incontestabilă și pot lua loc ca mândrie alături de prestațiunile popoarelor din patrie, ba poate în unele puncte le și întrec. Ca de obicei, baza și fondul lor a fost național românesc, isvorit din sentimentul curat și nealfizic al poporului latin din cetatea Carpaților. Acest fapt ne servește de o puternică garanție pentru viitor, pentru înfriparea și dezvoltarea artei române în spirit național. Și aceasta este și trebuie să fie una din forțele noastre naționale, în mijlocul valorilor străine, de care suntem înconjurați și adeseori ademiniți, cu deosebire la orașe.

Dar congresul și serbările ne dau dovezi și despre simțul de ordine și disciplină, ce ne stăpânește. Au fost de față în Braşov mai multe sute de Români, în parte veniți din ținuturi departate românești, s-au întrunit la diferte conveniri chiar și oameni din popor, dar niciări nu s-a ivit nici o notă discordantă, nici o neplăcere, care să turbure armonia.

În deosebi în ședințele congresului, unde numai femeile au avut drept de vorbire, am admirat dexteritatea femeilor noastre în discuții, cari au fost ținute la nivel, cu tact și cuminți. Reprezentantele s-au aflat la locul lor, luând în sensul directivei data de d-na M. Băulescu, hotărâri importante și temeinice.

Dar în seninătatea zilelor s-au

ivit și momente replecute, dure-rose, pe cari ținem a le accentua.

Din preste 60 de Reuniuni feminine (multe sub ocrotirea bisericii) numai cam jumătate s'au asociat cu Uniunea reuniunilor, numai jumătate au aderat la ideea uniunii. Întrebăm: ce este cu celelalte? Ce fac cele vre-o 30 de reuniuni, cari n'au dat semne de viață? Să fie contra uniunii? De sigur nu. Nu se poate ca un Român să fie contra acestei idei generoase, salvatoare de neam. Mai mult credem, că aceste reuniuni, durere, sunt amorțite, în nelucrare, împrejmuite de vâlul trist al ne-păsării. Exemple de aceste am avut la „Asociațiune”. Erau (oare azi nu sunt?) despărțăminte în neactivitate, cari stăteau amorțite ca ursul iarna în bârlog și existau numai cu numele. Azi aproape toate despărțămintele sunt mai mult sau mai puțin active. Cele amorțite mai înainte s'au deșteptat din somnul ursului. Aceasta trebuie să urmeze și la reuniunile femeiești în lăncăzire. Ne trebuie activitate, lucrare, hărnicie, cari toate sunt dătătoare de sănătate, de viață. Vom căuta să aflăm, cari sunt aceste reuniuni trândave, unde se află, cum le cheamă și în ce stare se găesc? Pentru lucrarea aceas-a rugăm și pe onoratul public românesc a ne sta în ajutor și a ne aviza despre existența reuniunilor puțin cunoscute, ca să le împinteam la lucr. În chipul acesta credem, că la anul, la adunarea din Sibiu, numărul reuniunilor reprezentate se va dubla și tendința de-a înființa noi reuniuni va cuprinde tot mai mult teren.

Al doilea moment dureros, pe care trebuie să-l relevăm, este ne-păsarea crasă ce s'a manifestat în câteva ținuturi românești, uitate de Dău, față de noua mișcare culturală. Sunt ținuturile nordice ale românismului, de unde nu s'a dat nici un semn de viață. În nord s'a resimțit mișcarea feminină la Dej, Bistrița, Șimleu. Dincolo de ele se pare a fi o noapte neagră. Să pare că pe la aceste localități trece valul roman hotaric din vechea Dacie, dincolo de care se estindeau ținuturile pustii, incolte, barbare... Da, durere, de la acest

val spre vest și nord dăm mai mult de încultura națională, de puțin și sporadic interes față de românism și față de mișcările și silințele românești. E acolo Bihorul, cu două consistențe în Oradea, e Sătmarul și Maramurășul cu inteligență preotească considerabilă, dar în parte cu sentimente românești slabe, iar poporul e înapoiat în cultură. Povestea Maramurășenilor o știm. Generația azi bătrână, a aflat că e mai bine să se izoleze de restul poporului românesc, să stea ferită de marile curente, ce stăpâneau și agitau inima acestui popor! Până mai de curând Maramurășul a fost un fel de: *Italia farră da se*. Urmarea însă a fost lăncăzirea, înapoierea și neinteresul față de cauzele comune românești. Generația tineră observând urmările acestei direcții greșite, se încearcă a rupe ghiata nepăsării și a început a intra în legăturile, deocamdată culturale, ale neamului. S'au înființat până acum două despărțăminte ale „Asociațiunii” și munca culturală merge înainte. Avem speranțe, că la această muncă vor lua parte și femeile maramurășene și în curând vor rășări câteva reuniuni femeiești și pe plăsurile istorice ale Maramurășului.

La congresul femeiesc din Braşov s'a pus bazele unei noi reuniuni, menite a încheia totmai bine neamul românesc. Ea este a patra noastră reuniune mare, ambulantă, cu ramificațiuni în toate ținuturile. Credem și avem speranța, că ea va sta cu demnitate alături de cele trei reuniuni mari ale noastre, revărsându-și binefacerile asupra poporului nostru. Și aci au cuvântul dragile noastre femei! Lor le stă deschisă calea creațiunilor și pe ele le facem așteptate că în noua întreprindere, ca să ajungă la rezultate favorabile, au lipsă de: *muncă, interes pentru cauză, zel și energie*.

Audiența de eri a contelui Tisza a durat o oară întreagă. Sesușine că pe lângă raportul făcut Maj. Sale despre ultimele evenimente parlamentare Tisza a primit dela Maj. Sa autorizația de-a ajurna ședințele came-

rei până la finea lunii Septembrie. În decursul zilei de eri Tisza a conferit cu mai mulți bărbați politici austriaci.

Camera magnaților va ținea mâne, Vineri, o ședință. La ordinea zilei este și proiectul de lege referitor la episcopia de Hajdudorogh.

În parlamentul Austriei obstrucția este iarăși în floare la desbaterea bugetului. Începutul l-au făcut agrarienii cehi, iar Rutenii vor continua obstrucția. Causa: ambele aceste partide vreau să trăgăneze votarea proiectului bugetar pentru a zădărnici realizarea planului financiar al actualului guvern. În ședința de eri a Reichsrat-ului deputații pangermani au interpelat în chestia înțelăsării unei manifestațiuni de simpatie din prilejul jubileului de domnie a Împăratului Wilhelm.

Camera. În ședința de eri a camerei s'au tratat chestiuni referitoare la emigrări. S'a aprobat contractul de emigrare cu societatea Pohl și concesiata dată birourilor de emigrare. S'a discutat apoi raportul comisiunii de încheierea socotelilor de către coalțiție, pe anul 1907. Dep. Antal Géza a atacat pe ministrul coalțiționisti — afară de Wekerle — prezentându-i ca risipitori ai banilor publici.

Atitudinea Slavilor din Parlamentul Austriei cu prilejul jubileului Împăratului Wilhelm este viu discutată de presa austro-ungară. Ziarul »Neues Pester Journal« numește refuzul Slavilor, de-a se trimite Împăratului Wilhelm o adresă de felicitare, o lovitură de săcuri la rădăcinile dualismului. »Az Ujság« constată, că Țarul dispune în parlamentul Austriei de un partid mai puternic, decât Împăratul Wilhelm. »Pester Lloyd« face aspre împuțări Slavilor, cari au uitat că în primul rând este a se mulțumi Împăratului Wilhelm menținerea păcii europene.

Magnații unguri despre episcopia de Hajdudorog. Comisia de drept constituțional a Camerei magnaților a dezbătut alaltăeri proiectul de lege privitor la episcopia dela Hajdudorog. După raportul magnatului Bernath a luat cuvântul cardinalul Csernoch, care a spus între altele:

»Opinia publică înu e lămurită în privința înființării acestei episcopii, care

poate fi considerată, ce e drept, ca o victorie ungurească, dar nu în paguba (!) românilor, cum se spune. Biserica Români nu admite ca limbă liturgică o limbă profană și din cauza aceasta Curia Papală n'a admis limba ungurească ci greaca veche ca limbă liturgică. Rolul limbii ungurești va fi auxiliar, întocmai ca pe lângă limba liturgică latină.

Aceasta nu poate însă jigni sentimentele naționale ale nimăunui. Vechea limbă greacă nu periclitează existența națională a românilor (!) ci tocmai situația de până aci primejduia existența unguirilor, deoarece în școlile primare se făcea instrucțiune românească și copiii unguirilor începuseră și ei să vorbească această limbă închipuindu-și că sunt români. (Măi! măi!) Nimeni nu a avut să se plângă contra episcopiei decât românii, cari afirmă că li s'au luat comune cu populație curat românească, despre ceea-ce n'am cunoștință. (Destul de trist! N. Red.)

Episcopul reformat Antal Gabor a declarat, că protestanții erau de părere că Ungaria va primi o eparchie ungurească, dar din cauza limbii grecești aceasta nu s'a întâmplat și s'a plâns că în Ungaria toate limbile sunt liturgice afară de cea ungară.

Președintele Vlasici a arătat în cuvântarea sa că în timpul cât a fost ministru de culte s'a convins că scaunul din Roma nu va admite niciodată limba ungurească drept limbă liturgică. Chiar în actuala forță episcopia e totuși o mare satisfacție pentru el și speră că guvernul va lucra mult în interesul unguirilor, dacă va proceda cu precauțiune și răbdare.

Ministrul de culte Iankovici arată că numai trei la sută (!) din credincioșii noii episcopii nu știu ungurește, în consecință românii nu au dreptul să se plângă că noaua episcopie a luat și numeroși credincioși români. (O fi!) N'au motiv să se plângă contra episcopiei, deoarece la conferința convocată în această chestiune autoritățile bisericești române n'au acționat, deși erau invitate; în consecință nu li s'a făcut nici o nedreptate (!)

Proiectul de sine înțeles, a fost primit și în amănunte și va fi remis Camerei magnaților pentru votare.

Pericolul unui nou războiu balcanic încă tot mai amenință, cu toate demersurile și opiniunile Rusiei și ale diplomației europene. Deși Sărbia

Poezii japoneze.

Tomonori.

Contribuentul colecțiunii de cântece „Kokinshu”. Data morții: 905 d. Chr.

Ce rămâne și ce trece.

În parcu-mi înflorise mărlul.
Asemeni smolei mi-era părul:
Jucam, încins de voie bună,
În horă cu iubita-mi brună.

În parcu-mi înflorise mărlul.
Cărunt mi-era, la tample, părul.
Șatunci ca șaltădată floarea
Erin ramuri își cernea ninsoarea.

Și iarăș înflorăște mărlul.
Acuma de omul mi-e părul....
(Din colecțiunea: „Kokinshu”).

Kanemori.

Tairamo Kanemori a scris, pe la anul 950 d. Chr. următorul cântec foarte popular în Iaponia:

Inzădar.

S'ascund iubirea-mi, măndro față,
Aș vrea, dar simt că nu-s în stare:
Oriunde-aș fi, mereu îmi pare
Că toți cu degetul m'arată,
Că taina-mi știe lumea toată.

Nedumerire.

Amurgul palid se lăsase —
Prin niște tănuite tufe
De roze albe, n'glumă! Ea se
Ascunse n'parcu'n cins de tel.

Dar: de-un parfum discret spre
dânsa

Chemat fiind eu am aflat-o —
Din roze-acea mireasmă însă
Purces sau din flința ei...?

Cernăuți, Iunie 1913.

George Voievoda.

Despre importanța pasărilor și a arborilor.

de Radu Fricu.
(Fine).

Pădurea e de mare folos pentru bunăstarea omului; căci numai ea face pământul să fie roditor, iar prin tăierea pădurilor, regiuni întregi se fac neroditoare și pustii.

Tot pădurea este aceea, care susține sănătatea și viociunea omului. Ea curăță aerul de gazuri, în ea găsim oxigen mai mult. Atât în țara noastră, cât și-n alte țări bogate în păduri și mai ales în păduri de brad sunt întocmite locuri de cură pentru oameni mai slabi și pentru bo'năvi.

Noi iubim pădurea, căci ne atrage

cu o putere fermecătoare către ea. (Dar cum vedeți) Sunt păduri cu arbori cu frunză lăță și păduri de brad. Sufletul nostru însă se simte mult mai bine într-o pădure de fag ori de stejar ori într-o pădure cu arbori de tot felul fiindcă aceasta e mai luminoasă, mai prietenoasă, mai binefăcătoare. Ochiul e mai liber în această pădure să privească în toate părți. Pe vârfurile arborilor răsună cântecul dragălașe ale păsărelelor, cari și-au făcut cuiburile între ramurile sau în scorburile lor, iar vântul adie ca o muzică plăcută printre bogăția de frunze. Ce belșug de frumusețe, de verdeată și de flori! Din toate părțile se aud ciripituri de păsărele. Melodiosul cântec al privighitoarei și puternicul fluierat al mierlei înveselește pădurea. Câtă plăcere nu simțim când stăm de ne odihnim pe un covor verde de mușchiu moale, la umbra arborilor în răcoarea lor binefăcătoare. În cătrău ne întorcem, ni se înfățișază ochilor un tablou frumos al pădurii, tot grupu-nuă de arbori cu arbori de tot soiul și de înălțimi diferite. Dacă eșim din pădurea cu frunziș lat, unde am văzut străbătând printre frunze raze de soare, la loc deschis, pe pământ acoperit cu mușchiu, ne simțim întăriți și înveseliți.

Pădurea de brad, ori-unde ar fi ea, ni se pare totdeauna mai posomorâtă, mai întunecoasă, mai serioasă, (mai misterioasă). Chiar și în lăuntru pădurei de brad e întunerec, căci nu-mai puțină lumină poate străbate prin-

tre arbori. În pădurea de brad e liniște. Când călcăm pe covorul moale de frunză de brad pașii noștrii abia se aud. Nici inima omului nu se simte atât de bine în această liniște a pădurii. Însă și pădurea de brad e frumoasă primăvara. Crescăturile cele nouă verzi-deschise ne-o înfățișază și pe ea ca înținerită.

Dar pe lângă aceste, mai avem dela arbori și dela pomi și alte binefaceri. Căci arborele și pomul crescut în floare și face fructe, poame. Aceste precum și semințele lor servesc multor ființe de nutreământ. Păsările se nutresc cu boabe, cu poame ș. a. Veverițele mănâncă alune, nucii, jir, ghindă, cucuruzi de brad; castanțele nobile, merele, perele, cerasoale, vișinele le mănăcăm noi din grădină.

Pentru aceste binefaceri noi suntem datori să-i crățăm, să-i îngrijim. Căci oamenii cari își îngrijesc bine pomii pot avea un bun câștig din roadele lor. Aici la noi în Braşov sunt multe grădini. Cei ce-și dau silința și-și îngrijesc pomii și-i altoiesc, îi curăță, îi sapă împrejur, îi gunoiește, simt în sufletul lor o bucurie mare, când îi văd înflorind și mai târziu încărcați de roade, cari aduc apoi și un venit frumos după cum a fost și munca și osteneala.

Locurile lipsite de arbori și de pomi e bine să le plantăm. Altă înfățișare ar avea câmpurile noastre dacă oamenii ar planta pe marginea hăldelor lor un pom roditor sau un arbore.

Țăranul ce-și lucră ogorul muncind în arșița soarelui de dimineață până sara cu câtă tihnă nu și-ar mânca truda lui merinde la umbra răcoasă a pomilor plantați pe hetaș! Călătorul oboșit de drum și încălzit de dogoreala ferbinte a soarelui de vară, se învioră și prinde puteri după ce s-a odihnit la umbra unui pom sau arbore sădit pe marginea drumului? Din aceste pomi și arbori ar auzi omul cântecele vesele de pasări, câmpurile și drumurile n-ar fi așa pustii, ci s-ar umplea de viață și viociune.

Pentru toate acestea ce se cere dela noi? Să apărăm pomii, până sunt mici, de animale cari pasc și de animale rozătoare cum sunt iepurii, iar când sunt mari, de insecte și de larvele lor. Căci în pomi se adăpostesc și trăiesc multe feluri de insecte. Fluturi vin și-și aază ouăle lor sub frunze, din cari se nutresc omidele după ce s'au din ouă. Gândăcii își pun ouăle lor în coaje și larvele lor se nutresc aici până când se fac și ele gândăci. Aceste omide și gândăci ne-ar nimici pădurile și grădinile noastre, fiindcă s-ar spori în mod neînchipuit de mare, dacă n-ar fi pasările, cari cu cioculețul lor mitile adună de dimineață până sara tot felul de omide, fluturi, musculițe și gândăci stricăcioși. Zădărnici ar fi toată îngrijirea și osteneala noastră fără ajutorul neprețuit ce ni-l dă ele. Închipuiți-vă ce muncă fără spor ar fi aceea, când s-ar pune cineva să curețe

deze la lucrările de binefacere de că-
tră Reuniuni, înrolându-se așa zicând
de bună-voie la aceasta acțiune, care
le va deprinde a înfățișa în mod mai
denn și serios ținta vieții lor.

8) Reuniunile cu sprijinul medicilor
să aranjeze expozițiile copiilor unde
să se premieze copiii cei mai îngrijiiți
și mai sănătoși. Cu aceasta ocazie să
se ție și conferințe igienice. În loc de
premieră să li-se dea carsete îndemnân-
du-i la crucifare.

**F. Cestiunea înființării unui
mare Orfelinat.**

1). Toate Reuniunile asociate să
concluzeze și să pună stăruindu-se a
înființa un mare Orfelinat, pentru co-
pii orfani români de ambele sexe și
aceia :

a) Pentru a putea aduna un capi-
tal corespunzător pentru realizarea
acestui scop să se inițieze colecte pre-
cum s-a și făcut începutul atât din
partea frunței matroane române d-na
Emilia Rațiu, precum și din parte-m
la numele Reuniunii noastre, instituind
un album sub titlul: »Cartea Milostivirei«.

b). Până la realizarea Capitalului
necesar să se facă de către toate Reu-
niunile asociate o consemnare a copi-
lor orfani și săraci demni de ajutorat
din cercul lor.

c). Reuniunile să se îngrijască de
acești copii ca să fie crescuți sub ocroti-
rea lor pe la familii române care ar
lua asupra lor creșterea lor, contra
unei taxe.

d). Elevele orfane după termina-
rea școlilor primare să se aplice la
școlile de menaj și de industrie casnică
de unde vor putea avea următoarele
cile de existență și carieri independente:

Conducătoare de menaj în școli,
internate, pansiuni, stabilimente bal-
neare, sanatorii și în familii particulare
— la moșii.

Din punct de vedere industrial:
Maestre în industria textilă, tapiserie,
confeccionii, modisterie, ateliere de ru-
fărie, croitorie ș. a.

e). Băieții se vor crește în cunoș-
tințele diferitelor meserii, aplicându-i
după terminarea școlilor primare la
măestrul particular sau la școlile de me-
serie.

f). Comitetul permanent să se ocu-
pe de aceasta chestiune în adins și în
referend în fiecare an în anuare sau
bulletine rezumatice obținute

Milioane de bani:

- 1. Doamnelor și D-șoarelor să ini-
țieze colecte »rămâni« (blocuri).
- 2. La toate petrecerile și produc-
țiunile să se ceară un procent din veni-
tul brut. D-zeu vede.
- 3. Cu sprijinul și recomandăția
archierilor să se colecteze cu discu în
2-3 Dumineci în biserică.

**„La Sezătoare“ —
„Cavalleria rusticana“.**

— A doua reprezentațiune. —

Brașov, 19 Iunie n. 1913.

Reprezentațiunea de ieri seara, a
doua, a „Sezătoarei“ și a operei »Cav-
alleria rusticana« a fost — strălucită
și a înțeles în toate privințele repre-
zentațiunea primă de luni seara. So-
liștii noștri distinși, cu deosebire d-na
Triteanu și d-nii Mărcuș și Folescu, au
jucat și au cântat cum nu s-a mai vă-
suta la noi aici în Brașov. D-na Tri-
teanu a avut în decursul jocului ei fas-
ciant momente, în cari am privit-o și
ascultat-o cu respirația oprită. Vocea
ei de o putere, frumșețe și strălucire
exuberantă, îmbinată cu un joc artistic
de un temperament fenomenal ne a cu-
cerit în sbor inimile și ne-a făcut să
ne închinăm în fața acestui mare ta-
lent de scenă, care o pune pe d-na Tri-
teanu alături de cele dintâi cântărețe
de operă. D-l Mărcuș a jucat rolul lui
Turridu cu o perfecție, care a făcut să-i
admirăm din nou vocea-i frumoasă și
jocul esecent de scenă, iar d-l Folescu
cu bassul d-sale catifelat și de o rară
dulceață și vigoare ne-a pătruns și a
produs emoțiuni neuite în sufletele
noastre.

D-nele Elena Jiga și Marioara Dr.
Moga în »Cavalleria rusticana« și d-nii
Ardelean și Mercheșan în »Sezătoare«
ne-au dat deasemenea niște prestațiuni
frumoase rotunjite, completând în mod
fericit ansamblul soliștilor.

Corul reuniunii, care la prima re-
prezentațiune a avut să se lupte cu
multe greutăți, ne-a surprins de astă-
tă prin siguranța pașirei sale pe scenă
și prin preciziunea și frumșeța execu-

țiilor cântărilor. Cine cunoaște greută-
țile, cari se pun în calea jocului sceni-
c a unui cor de 80 persoane, acela
trebuie să recunoască, că membrii reu-
niunii noastre de cântări și-au împlinit
cu scumpătate rolul, contribuind din
toate puterile lor la succesul strălucit al
reprezentațiunii de ieri seara, iar me-
ritul principal al succesului zilei de ieri
și în genere al festivităților muzicale
din săptămâna aceasta este incontestabil
al maestrului G. Dima, care prin
voința sa de fer și prin înaltele sale cali-
tăți muzicale a știut să realizeze și să
conducă această nouă și strălucită ma-
nifestațiune artistică-muzicală a reuni-
unii noastre de cântări.

Cu o deosebită laudă trebuie re-
levate și prestațiunile escelente ale or-
chestrei orașului, întregită cu mai
mulți iubitori de artă, cari au colabo-
rat cu mare zel și mult interes la re-
prezentațiunile reuniunii. Cu aceiași re-
cunoștință suntem și față de regisorii
d-nii Bulhard și Aurel P. Bănușiu cât
și față de d-l Paul Riechler, dirigentul
reuniunii germane de cântări, care —
după cum aflăm — a avut bunăvoința
să și ofere serviciile d-sale prețioase
reuniunii dirigiând corurile de după
scenă.

La sfârșitul reprezentațiunii de
ieri seara doamnelor și d-șoarelor din cor
au aranjat o ploae de flori naturale
dintre culise asupra soliștilor, iar pu-
blicul a aplaudat cu frenezie această
manifestațiune de iubire și admirație a
gentilelor noastre dame. Ținem aici să
mai facem amintire, că la reprezenta-
țiunea de luni seara un domn colonel din
România, încântat de tabloul admirabil
și de prestațiunile coristelor din »Se-
zătoare« și »Cavalleria rusticana« a
trimis tuturor damelor din cor buchete
de flori! Iată o frumoasă pildă de a-
tenție, admirație și recunoștință, care
ne vine dela un frate însușit din re-
gatal liber!

Iar acum de încheiere un ton
strident în armonia reprezentațiunii de
ieri: Dacă nu ne onoră reprezentați-
unea de ieri seara publicul strein ger-
man și maghiar, hal. festivă ar fi ră-
mas mai mult de jumatate goală! Iar
această apariție este foarte — ruși-
noasă pentru publicul românesc al Bra-
șovului, căci ne dovedește o îngrijit-
oare apatie și crasă neprețiere a
populației unui oraș, care numără
14.000 locuitori români! Tocmai, pen-
tru a mulțumi gusturile tuturor: in-
telectualii și popor de-opotrivă, s'a al-
cătuit un program cu o dragălașă piesă
românească, cum e »La Sezătoare« și
cu o operă de un renume celebru având
ca soliști pe unii dintre cei mai dis-
tinși cântăreți al neamului — și cu
toate aceste Românii Prapoveni au ma-
nifestat atâta lipsă de interes, încât
s'au scandalizat chiar și streinii de
această ignoranță neînțeleasă! Dela re-
prezentațiunea de ieri de pildă au lipsit
numeroase familii de profesori, comer-
cianți, advocați și meseriași români.
Popor nu era aproape de loc.

Unde priveai dăde-ai aproape nu-
mai de fețe streine...

Și-apoi să nu se uite, că reuni-
nea noastră de cântări are cheltueli de
peste 4000 cor...

Mâne, Vineri, ara toc ultima
reprezentațiune. Streinii se pregătesc
să vină din nou în număr mare, căci
au rămas încântați de cele auzite și
văzute. Să sperăm, că cel puțin la a-
ceastă ultimă reprezentație cei vizaiți
vor repara greșeala de ieri. Să vină
toți românii, cari se mai pot încă
însuși pentru cântecul și arta
românească, ca cel puțin în ulti-
mul moment să dăm dovezi,
că n-am uitat ce înseamnă »demon-
strata națională«. Să luăm pildă
dela serbările recente ale Sașilor și Ma-
ghiarilor, la cari hala festivă gema
de o lume însuflețită până la extas...

Lozina tuturor să ne fie: Mâne
Vineri, la ultima reprezentațiune a
»Sezătoarei și a operei »Cavalleria rus-
ticana«!!

ȘTIRI.

— 6 Iunie 1913.

Știri din România. Alal-
taeri s'a întrunit la ministerul de ex-
terne din București comisiunea pentru
delimitarea noiei fruntării. Comisiunea
pleacă astăzi, Vineri, cu un vapor româ-
nesc pe care va rămânea tot timpul.
Ședințele s' vor ține la Sibăra.

— Ministerul domeniilor a acor-
dat »Asociației generale a presei româ-
ne« parcul Carol I. pentru marile ser-
bări pe cari le va organiza »Asociația«
în zilele de 28, 29 și 30 Iunie corent.
O comisiune specială se va ocupa cu
organizarea acestor serbări cari vor
întrece în splendoare tot ce s'a făcut
pană acum în această direcție.

Zaharie și Olimpia Bărsan în Bra-
șov. Anunțăm cu bucurie că soții Băr-
san au să dea în Brașov două repre-
zentații în zilele de 30/17 și 1/18
Iunie. Se va juca »Necredincioasa« de
Roberto Bracco, »Aricul și Sobolul«
de Victor Rffimiu și »Cererea în căsă-
torie«, de Cehov.

La timpul său mai multe.

Decorare. Aflăm cu plăcere, — ce-
tim în »Drapelul« — că M. Sa regele
României a conferit distincțiunii noastre
maestru al cântărei, Ioan Vidu, »deco-
rația »Bene merenti« cl. I. — Sincere
felicitări.

Despre Albumul comemorativ Iacob
Mureșianu 1812 — 1887, tipărit de dl
A. A. M. în tipografia A. Mureșianu:
Branisce et. Comp, revista din Bucu-
rești »Flacăra« face următoarea fru-
moasă aprețiere:

La sfârșitul anului trecut s'a săr-
bătorit la Brașov centenarul nasterii
marelui ziarist român de peste munți,
Iacob Mureșianu (1812 — 1887). Cu a-
cest prilej Flacăra a publicat prețioase
amintiri despre fostul director al Ga-
zetei Transilvaniei, reproducând o con-
vorbire cu d-na S. Davidescu-Mureșianu,
flica lui Iacob Mureșianu.

La 1 Ianuarie 1913 s'au împlinit
75 de ani de apariție a Gazetei Tran-
silvaniei, a cărei sărbătoare era atât
de învecnată cu sărbătorirea fostului
ei director.

În amintirea acestor două aniver-
sări, deopotrivă de interesante pentru
mișcarea culturală de peste munți, a
apărut acum un album comemorativ,
închinat lui Iacob Mureșianu (Brașov,
Tip. »A. Mureșianu«, 1913); albumul
cuprinde amintiri și date foarte impor-
tante pentru cunoașterea vieții sufl-
tești din Ardeal, în mijlocul căreia fa-
milia Mureșianu a avut un rol precum-
pănit. Situația Românilor din Brașov
și a culturii românești în acest oraș,
începutul activității literare și pedago-
gice a lui Iacob Mureșianu, legăturile
sale de familie, situația Gazetei în tim-
pul revoluțiunii dela 1848, legăturile
lui Mureșianu cu Andrei Șaguna, cu M.
Kogălniceanu și Al. Hurmuzachi, rolul
lui I. Mureșianu în dezvoltarea învăță-
mântului românesc și a spiritului na-
țional în Ardeal și, în sfârșit, soarta
urmașilor marelui Român, sunt tot a-
tâtea capitole din Istoria culturală a
fraților noștri de peste munți, urmă-
rită deaproape cu documente sigure și
cu un pios entuziasm.

Albumul are încă ilustrații nume-
roase, care sporesc valoarea sa docu-
mentară și artistică. Citim între aceste
ilustrații un portret al lui M. Kogălni-
ceanu din 1848, cu totul necunoscut
pană acum.

Autorul interesantului album, as-
cuns sub inițialele A. A. M., a săvârșit
o lucrare de multă valoare pentru cu-
noașterea trecutului neamului româ-
nesc din Ardeal.

— Această aprețiere ne îndreptă-
tește și mai mult să atragem atenți-
unea publicului, asupra amintitului al-
bum, al cărui venit, după cum am a-
nunțat, e destinat fondului Gazetei. Car-
tea, — cu prețul de 3.50 cor. (pentru
România 4 lei) plus porto postal — se
poate comanda direct dela administra-
țiunea ziarului nostru.

Aviatice. Aviatorul francez Brinde-
jone, care făcuse drumul în sbor dela
Paris la Varșovia în timp de 9 ore, a
sosit alaltaeri la Petersburg, unde i s'a
oferit poculul de argint din partea Aero-
clubului. După o odihnă de două zile în
capitala Rusiei, Brindejone se va re-
întoarce tot în sbor, peste Helsingfors
Stockholm, Kopenhaga, la Paris.

— Aviatorul Illner a stabilit eri
un nou record de înălțime la concursul
aviatic de la Aspern. Cu doi pasageri
a ajuns pană la înălțimea
de 5100 m.

Părerea împăratului Wilhelm des-
pre constituție. La serbarea dată alal-
taeri la universitatea din Berlin cu
prilejul jubileului imperial, oratorului
oficial, profesorul Hientze, a făcut urmă-
toarele declarații cu privire la părerea
împăratului Wilhelm despre constituție:

»Cu ce energie a apărut împăra-
tul Wilhelm constituția, se poate vedea
din următoarele cazuri istorice pană

acum necunoscute, pe cari în urma
împunțării ce mi-a dat împăratul,
le pot desvălui cu această ocazie.
Puțin înainte de moartea împăra-
ului Friederich, ministrul de justiție,
Dr. Friedberg a adus la cunoștința prin-
țului Wilhelm că în cazul morții împăra-
ului va găsi pe biroul său un plic cu
o scrisoare de mare importanță. Des-
chizând scrisoarea, a recunoscut în-
ediat scrisul regelui Friederich Wilhelm
I. Era un testament politic al regelui
care spunea că înaintea urcării pe tron
fiecărui moștenitor trebuie să i-se spună
că înainte de depunerea jurământului
să respingă constituția. Regele Friede-
rich Wilhelm s'a ocupat toată viața cu
acest gând, ministrii însă nu au voit
să-i dea concursul. Din cauza aceasta
înceca de dincolo de moarte să con-
vingă pe succesorul său, uzând de
toată forța de care poate dispune un
mort asupra celor vii, numai pentru
a-și împlini dorința. Împăratul Wilhelm
însă, ca și ceilalți doi predecesori ai
săi, nu s'a crezut cătuși de puțin dator
să împlinescă dorința bunicului său.
A văzut însă că nu e esclus ca acest
testament să aibă o influență dezas-
truoasă asupra vre unui prinț neexperi-
mentat de mai târziu.

De atunci, spunea împăratul, a-
veam impresia că ascund în casă un
butoiu cu explozibile și nu am avut
liniște până când testamentul nu a fost
nimicit. El a fost ars, iar plicul — cu
inscripția »conținutulul distrus« — a fost
trimis în arhiva regală.

Congresul feminist din Pesta. În
ședința de ieri a congresului diferite
vorbitoare au arătat atitudinea ce tre-
buie luată în singurătatea țării de că-
tră asociațiunile pentru drepturile fe-
meii față de diferitele partide politice.
O vorbitoare a recomandat congresului
să declare, că lucrează independent de
ori-ce partid, dar că se va opune tutu-
ror acelor partide, cari sunt contrare
dreptului de vot al femeilor. Cu ocazi-
nea ședinței de alaltaeri, o engleză,
care dorește să rămână necunoscută a
donat pentru scopurile congresului
suma de 1200 coroane.

Vasul turcesc Hamidie, vestit după
multele isprăvi săvârșite în timpul răz-
boiului balcanic, și a făcut apariția —
după cum se anunță din Port Said —
în apele Mării-roșii. Se știe că pe bor-
dul acestui vas se aflau mai mulți pri-
sonieri greci, despre cari s-a lătit ves-
tea că ar fi fost osândiți de coman-
dantul vasului și executați. Consulul
francez, care reprezintă și interesele
Greciei, a cerut comandantului vasului
permisia să treacă pe vapor ca să vor-
biască cu prizonierii greci, dar coman-
dantul turc nici n-a voit să audă de o
astfel de cerere.

Luminarea vagoanelor de tren cu
gaz metan în urma abundenței de gaz
metan din Ungaria, vagoanele căilor
ferate ungare vor fi luminate în viitor
cu acest fel de gaz. În atelierele din
Piski s-au și început lucrările pentru
construirea nouilor lampe pentru gaz
metan, cari se vor aplica în toamna
aceasta la 85 de vagoane ale liniilor
ardelene. Vagoanele acestea aparțin
trenurilor cari circulă pe liniile: Piski
— Petroșeni, Subcetate — Caransebeș,
Vințul de jos — Sibiu și Sibiu —
Copșa mică.

Cutremurul de pământ, despre care
am amintit la timp, a cauzat mari pa-
gube în Bulgaria. Din Sofia se anunță
că în cercul Tirnovo s-au prăbușit în
urma cutremurului spitalul, edificiul
gării, casarma, gimnaziul de fete și
copii, clădirea prefecturii și încă 6 bi-
serici. 8 biserică au fost distruse com-
plete. De sub dărâmturi au fost scoase
pană acum 21 cadavre și 120 răniți. La
Gornorievicova au fost aflate în ruinele
caselor prăbușite de cutremur 27 ca-
davre omenști. Îngrijirea răniților în-
tâmpină mari greutăți din cauza lipsei
de medici, dintre cari cei mai mulți
sunt pe câmpul de luptă.

Atragem atențiunea cumpărători-
lor de mobilă asupra auunțului: Szé-
kely și Réti, fabrică de mobilă.

Din Brașov și Țara-Bărsiei.

Avis. Pentru ultima reprezen-
tațiune de mâne, Vineri, a »Seză-
toarei« și a operei »Cavalleria rus-
ticana« bilete și librete se află de
vânzare la librăria Zeidner, iar
dela 7 oare seara începând la cassa
din hala festivă.

Membrii activi și sprijinitori
primesc mâne, între orele 11—12

a. m. la librăria Zeidner și seara
la cassa bilete cu prețuri reduse
dela cassierul reuniunii Romulus
Ardelean.

Mâne seara, după reprezenta-
țiune, va avea loc o mare întrunire
socială în localitățile restaurantu-
lui »Transilvanica«.

Fotografiarea grupului din »Ca-
valleria rusticana«. După reprezentați-
unea de ieri seara fotografia Heinrich Lang
a fotografiat în hala festivă la lumină de
magneziu pe toți coriștii împreună cu
soliștii și cu președintele și dirigentul re-
uniunii de cântări într'un admirabil
grup. Fotografiele au reușit minunat și
sunt espuse în vitrina atelierului d-lui
Lang din strada Porții Nr. 52 precum
și în alle vitrine. Tablouri mari costă
2 cor. iar cărți ilustrate 40 fileri. Cei
cari vreau să aibă o amintire frumoasă
să grăbească a-și cumpăra aceste ta-
blouri dela d-l Lang.

Cununie. Domnișoara Elefiera Fur-
nică și d-l Ioan Muscal își vor celebra
cununia Duminecă în 22 Iunie n. 1913,
la oarele 12 din zi, în biserica Sf. Treimi
de pe Tocile, Brașov.

— Domnișoara Maria Frigător și
d-l George Câmpian își vor celebra cu-
nunia Duminecă în 22 Iunie n. 1913, la
oarele 12 din zi, în biserica Sf. Treimi
de pe Tocile, Brașov.

Necrolog. Mult întristații: Maria
Ardelea, născ. Greceanu, ca soră, Ioan
Ardelea, Radu Ardelea, Eufrosina Bur-
duloi, Eufrosina Tomoșoi născ. Ardelea,
Aneta Groza născ. Ardelea, Maria Al-
bani născ. Bărbulescu, Daniil Martin,
Nicolae Burduloi, Maria Martin născ.
Burduloi, Ioan Bărbulescu, Barbu Bărbu-
lescu, nepoți și nepoate, precum și
numeroși veri și verișoare aduc cu in-
ima pătrunsă de durere la cunoștință
tuturor rudeniilor, a prietenilor și cu-
noscuților, că prea iubitul și neuitatul
lor frate și unchiu, Ioan I. Greceanu,
după un scurt morb a încetat din via-
ță fiind împărțit cu Sfințele Taine
Miercuri în 5 Iunie st. v. la 8 oare di-
mineața, în etate de 76 ani. Inmormân-
tarea scumpului defunct se va face Vi-
neri în 7 Iunie la oarele 3 p. m. în ci-
miterul bisericii Sf. Nicolae din Cer-
natu.

Mulțămită.

În durerea inimii, în care mă gă-
sesc din cauza trecerei din viață a
cele eterne a scumpei și neuitei
mele soții preoteasa M. Popa-Grama,
aduc cele mai vii mulțămiri numărô-
șilor prieteni și cunoscuți, cari ne-au
adresat mângăieri și condolențe în
momentele acelea de grea încercare.

Mulțamesc totodată și stimaților
domni și doamne, cari din dragoste
creștinească au petrecut la cele eter-
ne pe scumpa noastră defunctă. — Jal-
nica familie.

Vincentiu Popa-Grama
preot.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 19 Iunie. (Telegr.
part.) În ședința de azi a camerei
s'au votat proiectele de legi des-
pre leza de majestate (proiect îndreptat
în contra mișcării republicane) și
proiectul privitor la mutarea tribun-
alului din Chezdiorhei la Sângeorgiu.

Sofia, 19 Iunie. Situația e ne-
schimbată. Guvernul bulgar este
în contra oricărei revizuirii a con-
venției. Știri sosite aici din Bel-
grad spun, că ministrul Passici va
convoca Scurptina pentru a decide
în chestia conflictului cu Bulgaria.

Belgrad 19 Iunie. — Guver-
nul este foarte îngrijat de atitu-
dinea pe care au luat-o ofițerii
generali ai armatei față de cabi-
net, care e învinuit de moliciune
și nehotărâre. Generalii sărbi au
primit înștiințări dela militari su-
periori din Serbia și de la cei mai
de frunte panslaviști că Rusia îi
va sprijini cu hotărâre într'un
războiu cu Bulgaria și deci să
vegheze ca guvernul să nu cedeze

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Co.
Redactor responsabil: Ioan E.

Cine are trebuință de mobile
și-le poate procura mai bine dela
Fabricale de mobile
Székely și Réti
Brașov, Strada Porții Nr. 60. Maresvásárhely, Szécheayi-ter Nr. 47.
Se creditează la mușterii capabili pe rate fără urcarea prețului.
La vintadin re provincie punem la dispoziție bogata colecțiune de mostre fără obligament de a cumpăra.

Vă rugăm să priviți vitrinele la
LANG, ROSENTHAL & PALMHERT

Târgul boilor Nr. 1. BRAȘOV, Strada porții Nr. 4. (18-50)

Atelier dentist special I. de Viena.

CAROL BERNWIESER

fost asistent și tehnic de primul rang în atelierele din Viena. — Atelier special de Viena pentru dinți moderni: Coreana de aur, poduri, lucrări de porțelan și aparate de dinți. Optuator, supărarea de vine și regularea pentru vorbit ș. a. 18-26

Oarele pe zi dela 9-12 și 3-6 care. Duminica și sâmbătoarea dela 9-12 oare a. m.

BRAȘOV, Strada Castelului Nr. 46. Lângă Hotel Continental.

Apă minerală. Societate pe acții a birtașilor.

Recomandă apa minerală, scoasă după cel mai nou sistem din

Isvorul Bodoker Vilna

de medici recomandată pentru cura catarului organelor de respirație la boale învechite, are efect alinător și vindecător.

Isvorul „Bodoker Vilna“ e îngrijit după spiritul timpului de astăzi, apa minerală e eminentă răcoritoare dietetică și ieftină.

Administrația: Strada Orfanilor Nr. 17. Brașov.

Telefon 509.

(22 50).

S-a deschis din nou

Restaurantul dela Promenadă

Renovate din nou toate localitățile, modern aranjate două săli de mâncare, cameră separată, Terasă cu mese și grădină.

Bucătărie de clasa primă, Ecce excelentă Dreher, Vin de masă curat. Diferite sorturi, Vin în butelii, Șampanie, Licheruri etc.

Prețuri solide!

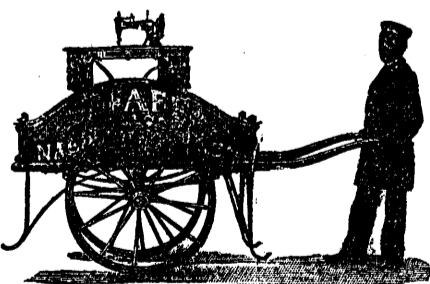
Serviciu cu atenție!

Imi iau voie a invita pe Gn. public din oraș și jur a vizita Restaurantul, recomand bucătăria care este vestită ca foarte bună. Primesc abonamente pentru cost in Restaurant și afară cu preț moderat.

Cu toată stima:

Peter Renovich
birtaș.

17-25

PFAFF
Mașini de cusut

UNDERWOOD, mașini de scris, ROATE ARMATE „KOSMOS“ roate pentru popor din fabrica de arme Steyr.

OTTO WETZEL,

Brașov, Strada Mihael Weiss Nr. 30.

Atelier de reparatură pentru mașini de cusut de toate sistemele, mașini de scris și biciclete. 35-52

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“, face ori și când pe mai îndelungat sau lunare. Administr. „Gazeta Transilvaniei“.

F. NÖHMEYER, GRAVEUR
BRAȘOV,

Strada Orfanilor Nr. 5. în curte etajul prim.
Execută tot felul de lucrări de gravură, monograme pe tacâmuri și ciasornice, sigile.

Specialitate.

Monograme tăiate pe perii, garnituri, gigante și bastoane.
Firme pe metal cu litere negre pe uși, precum și pe mașini se execută toate înemărimile. 15-24

Onorate Domaule!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta

Birou de informații și Agentură românească

Dau orice informații în orice cauză ce să ține de Budapesta. Exoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către orice ministru, Curie ori la oficiu. In cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi exoperez rezolvarea în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5-6 ani cu prețuri ieftine, ori-care sistem de motor cu benzina ori cu oleu brut ori cu gaz. Tofteful de mașini de treierat, tofteful de mori cu petri fine și cu motoare traintice. Tofteful de automobile, pompe și ferestrele, precum și alte reevizite economice. — Toate aceste vor fi garantate pe mai mult avrem și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, deci din mâna primă, — și nu dela agenturi jidovesti. Zitate primele plângeri dela țărani români cari cumpărând mașini dela agenți au fost înșelați căci, neștiind țărani români ungurește, au înscălit contracte a căror conținut nu l'au cunescut. Planni meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese în sfâșietoare pe fleștecare Român doritor să-și cumpere ceva, să-mi scrie ca să merg eu la dânsul, ori să vină dânsul în mine să ne înțelegem, iară de agenți jidovi să se teamă ce te ție și să-i scoată afară din casele sale

Exoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20-25 ani, cu procente mici, și mijloace vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr graū, cucuruz, cvâs bei, oi și porci. Tofteful de poame și legume și altele.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu imi plătiți o taxă după invoială

Cu stimă:

L. OLARIU, BUDAPESTA
II. Margit Kérút 11
(in Buda, lângă podul „Marghid“).

8-10

N. I. FOLYOVITS SUCC.
Holtrich-Ujhelyi,
BRAȘOV, Târgu grâului Nr. 4.

Mare asortiment in stofe moderne pentru dame și bărbați.
Stofe de haine și Albituri.

Trusouri complete.

90-101

Serviciu prompt! Prețuri ieftine!

Din cauza timpului de primăvară înaintat

vând cu prețuri scăzute articolele din deposit ca dantele, broderii, bluze, capote, ciorapi, hainuțe de copii albituri de bărbați și dame la

NEW-YORK Hala de vânzare

DEUTEL EMANUEL,

Strada Porții No. 44.

4-10.

Aviz!

4 odăi, antre și bucătărie mobilate sunt de închiriat pentru sezonul de vară. Tot acolo 2 odăi, antre și bucătărie. Brașovechi. Str. de mijloc Nr. 4

Concurs.

Pentru ocuparea postului de conducătoare la azilul comunal din Resinăr (Râșinari) prin această sa esorie concurs care espit la 15 Iulie n 1913.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 600 cor
2. Pentru o Bonă 240 cor
3. Relut de cratir . 80 cor eventual cuartir in natură.
4. Două cuinevenalii de căt 100 cor. după 5 respective după 10 ani de serviciu aici in comună

Rugările sunt a să inaint subsemnatului comitet până la 15 Iulie n. c. cu următoarele documente 1) Diploma. 2) atestat de botez 3) atestat de serviciu 4) atestat de moralitate.

Resinăr, (Râșinari) la 15 Iunie n. 1913.

Camiteul de supravaghiere. al azilului Resinăr — Szeben m.

Wilhelm Csallner,
turtar.

BRAȘOV, Strada Lungă Nr. 20.
Produce cele mai bune și fine turturi de țară cu derecuri, migdale, piper și turtă de Nürnberg.

Pentru restaurante cele mai fine prăjituri desert.

Tot acolo se capătă Met de miere foarte fin și cu efect vindecător.

Pentru pomeni recunoscuta turtă dulce a lui Csallner.

35-52 Vanzătorilor s: dă rabat.

Fabricate clasa primă!

Entru sezonul de primăvară și vară

recomandăm produsele noastre renumite ca cele mai bune și anume:

Stofe de haine pentru dami Cheviot și Kamgar.

Stofe de costume pentru dame unicolor șdesen.

Stofe Double pentru paltoane, Ulster și mantale de dame

V și Fibroide pentru paltoane de carmă și palto

Ch și Kamgar negru tume salon, frac și smoking.

Stofe Loden impenetrabile pentru sport și costume de vânt

Stofe de riforme pentru locot și voluntari

Pleduri pentru voiaj, cergă pentru voiaj, ășuri, cai, covoare. etc. etc

Fabrici de postav, mărfuri de modă și tricotaj.

WILHELM SCHERG & Cie

11-50 posib de vânzare!

Fabricate clasa primă!

Nru. 1575/913.

Concurs.

La spitalul din Brașov înzestrat cu dreptul de publicitate este de ocupat locul urei! Sore ce caritate pentru sala de operație cu începere dela 1 Iulie a. c.

Salarul lunar este de 50 cor pe lângă întreținere gratuită.

Se vor prefera care a for active deja în sala de operații

Petițe scrise cu mâna proprie cu testimonii despre activitatea până acum sunt a se adresa la

Direcțiunea Spitalului.

Brașov. 17 Iunie 1913